

V JORNADES
MALTRACTAMENT
INFANTIL I
ADOLESCENT
**UNA MIRADA
AL CONTEXT**
29 D'ABRIL DE 2022

image: istockphoto.com / Design: leresocial.com

Universitat de Girona
Liberi
**Grup de Recerca en Infància,
Joventut i Comunitat**

Una mirada de context al maltractament a la infància

Dra. Carme Montserrat

Liberi, grup de recerca en infància, joventut i comunitat

Institut de Recerca Educativa

Facultat d'educació i psicologia

Universitat de Girona

liberi@udg.edu

www.udg.edu/liberi

Maltractament a la infància / violència

- **Maltractament:** Todo acto de omisión o **comisión** por parte de un progenitor/a o tutor/a que, por una combinación de valores de la comunidad y de apreciaciones de expertos profesionales, se considera inapropiado y lesivo. (...) Una conducta parental inapropiada puede generar lesiones físicas, emocionales o psicosociales (Garbarino & Eckenrode, 1997).
- Segons l'OMS, la **violència** és l'ús intencionat de la força física o del poder, sia en grau d'amenaça o de fet, contra un mateix, una altra persona, un grup o una comunitat que té com a conseqüència o és molt probable que tingui com a conseqüència un traumatisme, o la mort, danys psicològics, problemes de desenvolupament o privacions.

Formes de violència

[United Nations Committee General Observatory Number 13 \(2011\)](#)

- Maltractament per negligència o abandonament
- Maltractament psicològic o emocional
- Violència masclista (*40% sist. prot.*)
- Maltractament físic
- Abús sexual
- Maltractament prenatal
- Submissió quimicofarmacèutica
- Síndrome de Münchhausen “per poders”
- Explotació laboral
- Explotació sexual
- Tràfic d'ésser humans
- Maltractament mitjançant les **tecnologies** de la informació i la comunicació
- Maltractament institucional / **victimització secundària**

Revisió sistemàtica de casos greus al Regne Unit

- La revisió de casos on els infants han mort o han quedat greument ferits mostra que la **violència de gènere** estava present en més del 50% dels casos: Anglaterra → 63%, Irlanda del Nord → 58%, Escòcia → 54%
- 6 grups: a) privació extrema, b) negligència mèdica, c) maltractament físic, d) suïcidis (adolescents), e) “accidents” domèstics i f) mort sobtada.
- El factor de la **pobresa** estava present com a factor clau i directe **només en els 2 darrers**, en els altres 4, la relació era indirecte. Per tant, el fet que no hi hagi pobresa no significa que disminueixi el risc.
- En la majoria dels casos, els professionals **no havien tingut contacte directe amb els infants i adolescents** separats dels pares i menys en el seu medi habitual i **no van prendre seriosament les informacions** de les persones que els coneixien directament.

Brandon, M., Bailey, S. Belderson, P. (2010). *Building on the learning from serious case review*. Department of Education

Diagrama marc per la valoració

Department of Health (2000).
Framework for the Assessment of
Children in Need and their Families.
The Stationery Office

- 1) Salut
- 2) Educació
- 3) Desenvolupament emocional i comportament
- 4) Identitat
- 5) Relacions familiars/socials
- 6) Habilitats socials
- 7) Habilitats d'autonomia

Dimensió: les necessitats del desenvolupament de l'infant

Dimensió: capacitat parental

**Infant:
Protecció i
promoció del
seu benestar**

- 1) Atenció/cura bàsica
- 2) Seguretat
- 3) Vincle
- 4) Estimulació
- 5) Orientació i límits
- 6) Estabilitat

Dimensió: factors familiars i ambientals

- 1) Antecedents i funcionament familiar
- 2) Família extensa
- 3) Habitatge
- 4) Treball
- 5) Ingressos econòmics
- 6) Inclusió social
- 7) Recursos comunitat

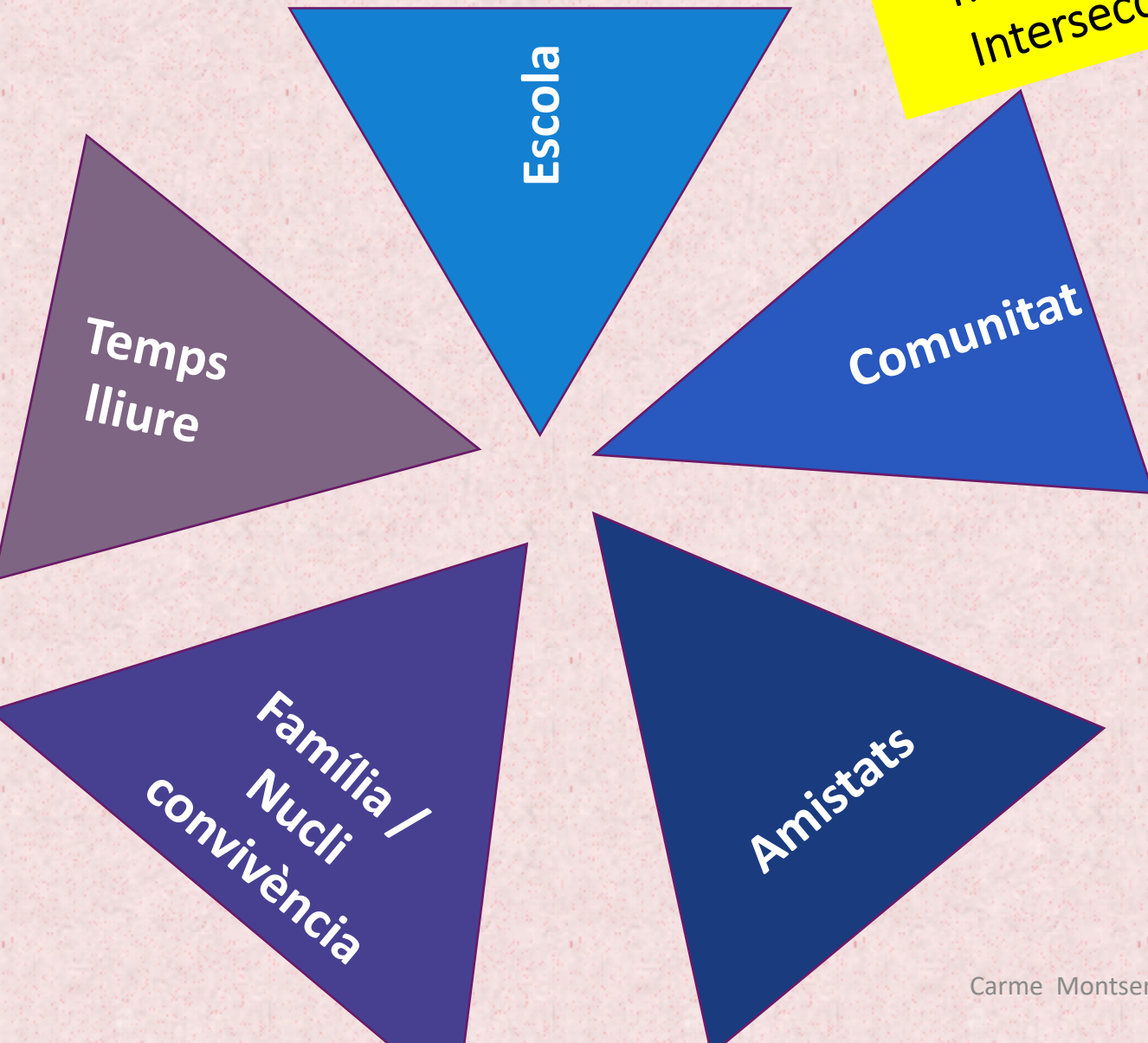
Perspectives teòriques

- **Drets dels infants (protecció – participació)**
- **Identificar factors de resiliència**
- **Identificar factors que afavoreixen el seu benestar**
- **Enfocament ecosistèmic (multifactorial)**

- *Indicadors de risc*
- *Víctima*
- *Vulnerable*
- *Menor*
- *Transmissió intergeneracional del maltractament*

Àmbits

Mirada de gènere
Interseccionalitat

Eixos transversals en
tots els àmbits

➤ **Benestar**

➤ **Participació**

➤ **No violència**

➤ **Estabilitat**

➤ **Equitat**

➤ **Xarxa suport**

La clau per protegir i promoure el benestar a la infància és l'habilitat per entendre la seva situació sota el seu punt de vista. Cal formar a professionals per tal de saber parlar amb els nens/es, tenint en compte també condicions de discapacitat i culturals.

- Mullender, A., Hague, G., Imam, U., Kelly, L., Malos, E. & Regan, L. (2002). *Children's Perspective on Domestic Violence*. London: SAGE Publications.

Dilema no resultat:

No és un joc que hagi de sumar zero en el sentit que **el que es guanyi en prestacions i protecció es perdi en participació**. Ningú està realment disposat a sacrificar **la protecció dels infants** davant de qualsevol risc; d'altra banda, ningú hauria d'acceptar que els infants es vegin **exclusos de poder exercir** com a persones que contribueixen a la societat.

- Qvortrup, J. (1992). El niño como sujeto y objeto: ideas sobre el programa de infancia en el Centro Europeo de Viena. *Infancia y sociedad*, 15, 169-186.

Consideracions

Acció
professional

Polítiques

- Avançar vers un sistema centrat en el benestar i els drets dels Infants ↔
Sistemes massa fragmentats / Discrepància en els objectius
- Confiança entre serveis /compartir informació/ presa de decisions compartida
- Flexibilització i adaptació dels serveis als infants i joves: horaris, prioritats, obrir vies de co-parentalitat, serveis de respir, integrals, mentoria social i augment de la implicació comunitat (capital social)
- Des-patologització de la infància
- Reconeixement de les professions
- Treball des de l'estabilitat, acompanyament i vincles, resiliència, xarxes de suport, com a generadors de processos d'autonomia i interdependència
- Cultura de l'avaluació: dades imprescindibles per seguir avançant